

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica Grada Vukovara 14
10000 Zagreb

Zagreb, 16. rujna 2019.

IZMJENE I DOPUNE
MREŽNIH PRAVILA PLINSKOG DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA
– popratni dokument uz donošenje (nakon javnog savjetovanja) –

Na sjednici Upravnog vijeća održanoj 29. svibnja 2018. godine Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA) donijela je Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, broj 50/18) (dalje: Mrežna pravila), a koja su stupila na snagu 9. lipnja 2018. godine.

Mrežnim pravilima uređuje se, između ostalog, razvoj, građenje i održavanje distribucijskog sustava, upravljanje distribucijskim sustavom, povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava, priključenje na distribucijski sustav, sadržaj uredno podnesenog zahtjeva za priključenje, ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja distribucijskog sustava, uvjeti za primjenu ograničenja ili prekida isporuke plina, postupci utvrđivanja i obračuna neovlaštene potrošnje plina, naknada štete, objava podataka i razmjena informacija, izrada i ažuriranje standardnih profila potrošnje i mjerna pravila.

Dosadašnja primjena Mrežnih pravila, kao i primjena metodologije za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava od strane operatora transportnog sustava te izmjene određenih zakonskih i podzakonskih akata, ukazali su na potrebu za izmjenama i dopunama Mrežnih pravila. Naime, određene odredbe izmijenjene su kako bi se unaprijedilo postupanje operatora sustava i korisnika distribucijskog sustava te kako bi se doradile dosadašnje odredbe da budu što razumljivije i jasnije.

Stoga je HERA na 18. sjednici Upravnog vijeća održanoj 26. srpnja 2019. utvrdila Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila) koji je izrađen na način da se uzimaju u obzir odredbe svih zakonskih i podzakonskih propisa iz područja plina u Republici Hrvatskoj. O Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila provedeno je javno savjetovanje u razdoblju od 26. srpnja do 31. kolovoza 2019. Tijekom trajanja javnog savjetovanja ukupno je 11 energetskih subjekata te jedan predstavnik ostale zainteresirane javnosti dalo primjedbe, komentare i prijedloge dorade Prijedloga izmjena i dopuna Mrežnih pravila.

Rezultati javnog savjetovanja sa skraćanim prikazom primjedbi, komentara i prijedloga, kao i statusom svake od njih (prihvaćeno/nije prihvaćeno) prikazani su u prilogu obrazloženja uz donošenje Izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Izmjene i dopune Mrežnih pravila).

Odlukom HERA-e o određivanju predviđajuće strane u Republici Hrvatskoj, od 31. ožujka 2017. godine i u skladu s obvezama iz Uredbe Komisije (EU) br. 312/2014 o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža (dalje: Uredba BAL), kao predviđajuća strana određen je operator transportnog sustava, PLINACRO d.o.o. Predviđajuća strana je odgovorna za predviđanje preuzimanja korisnika transportnog sustava kad nema dnevnih mjerenja, kao i za raspodjelu utvrđenih količina plina, te je dužna razviti i primijeniti metodologiju za predviđanje preuzetih količina plina za obračunska mjerna mjesta bez dnevnih mjerenja. S tim u vezi, operator transportnog sustava (dalje: OTS) izradio je Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava koji je bio predmet savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u razdoblju od 26. srpnja do 31. kolovoza 2019. godine, a koji propisuje novu metodologiju za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava. Implementacijom navedene metodologije u Mrežna pravila transportnog sustava („Narodne novine“, broj 50/18 i 31/19) dolazi do potrebe za izmjenama u procesu zaduženja i odgovornosti uključenih sudionika te je stoga bilo potrebno uskladiti i Mrežna pravila kojima se propisuju odgovornosti sudionicima plinskog sustava.

Također, Zakonom o tržištu plina („Narodne novine“, broj 18/18) OTS-u je propisana obveza uspostave i osiguranja rada sustava za praćenje parametara kvalitete plina te održavanja parametara kvalitete plina u skladu sa standardnom kvalitetom plina. Radi daljnjeg unaprjeđenja nadzora i upravljanja transportnim sustavom, a u cilju osiguranja sigurne i pouzdane opskrbe plinom, OTS Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila transportnog sustava uvodi novi sustav utvrđivanja i praćenja kvalitete plina korištenjem plinskih procesnih kromatografa. Implementacijom novog sustava kontinuiranog uzimanja uzoraka putem kromatografa na mjestima uzorkovanja i relevantnim mjestima uzorkovanja od strane OTS-a došlo je do izmjena zaduženja i odgovornosti operatora distribucijskih sustava (dalje: ODS) i organizatora zatvorenih distribucijskih sustava te su predviđene promjene implementirane i u Mrežna pravila.

Nadalje, u travnju 2019. godine na snagu su stupili Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 39/19) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji („Narodne novine“, br. 39/19), kojima se mijenjaju postupci utvrđivanja uvjeta priključenja (energetskih uvjeta) i posebnih uvjeta. Stoga se Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Izmjene i dopune Mrežnih pravila) provelo usklađivanje pravila o priključenju i pravila o utvrđivanju posebnih uvjeta s navedenim zakonskim izmjenama.

Detaljan opis promjena koje su implementirane u Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila, kroz specifična poglavlja prikazan je u nastavku.

1) MODEL PREDVIĐANJA PREUZIMANJA PLINA I NOVI MODEL RASPODJELE ENERGIJE PLINA

Cilj uvođenja nove metodologije za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina od strane OTS-a je usklađivanje postojeće prakse pružanja informacija za uravnoteženje korisnicima transportnog sustava s odabranim modelom informiranja iz Uredbe BAL te unaprjeđenje pravila raspodjele energije plina izmjerene na izlazima iz transportnog sustava koji su ujedno ulazi u distribucijske sustave. Navedena metodologija za predviđanje preuzimanja plina i raspodjelu utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava sadrži pravila raspodjele energije plina isporučene iz transportnog sustava u distribucijske sustave, po pojedinom opskrbljivaču u pojedinoj bilančnoj skupini, a uzevši u obzir dnevna mjerenja i koeficijente udjela obračunskih mjernih mjesta bez dnevnog mjerenja u ukupno isporučenoj energiji plina u pojedino distribucijsko područje. U postupku raspodjele ključna je uloga ODS-a koji su odgovorni za ažurnost i raspoloživost podataka o svim obračunskim mjernim mjestima u registru obračunskih mjernih mjesta (dalje: ROMM) kojeg

organizira i vodi operator tržišta plina, a koji su osnova za primjenu novih pravila raspodjele.

Potrebno je napomenuti da, iako su ODS-i već provodili raspodjelu količina plina prema metodi propisanoj Prilogom 2 Mrežnih pravila, prema novom modelu raspodjele odgovorni su za ažuriranje dijela podataka u ROMM-u, odnosno prema Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila propisana im je obveza dostavljanja podataka o dnevnoj potrošnji obračunskih mjernih mjesta s dnevnim mjerenjem.

U skladu s navedenim, prilagođena su i usklađena Mrežna pravila, a radi omogućavanja izračuna raspodjele energije plina preuzete u distribucijski sustav. S tim u vezi, u članku 13. Mrežnih pravila uvedena je obveza ODS-u da do 1. kolovoza svake godine dostavi operatoru tržišta plina podatak o stopi gubitaka plina (G_p) za prethodno razdoblje obračuna gubitaka za svaku hidrauličku cjelinu distribucijskog sustava.

Isto tako, vezano uz razmjenu informacija za novi model raspodjele dopunjeni su članci 70. do 72. Mrežnih pravila te dodan novi članak 72a. kojim je ODS-u i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava o svakodnevnoj dostavi podataka o isporučenoj količini plina ili omogućavanja pristupa podacima o isporučenoj količini plina za prethodni plinski dan. Isto tako dodan je novi članak 72b. kojim se propisuje obveza ODS-u i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava da po isteku mjeseca, do trećeg radnog dana, za svaki plinski dan prethodnog mjeseca operatoru tržišta plina dostave podatke o isporučenoj količini plina. Navedena obveza odnosi se na obračunska mjerna mjesta tarifnih modela od TM6 do TM12 te od TM1 do TM5 s ugrađenim plinomjerom i drugom mjernom opremom s povećanim brojem funkcija od standardne izvedbe koja ispunjava zahtjev za mjerenje u toku dana. U Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila, novim člankom 72.b, bilo je predviđeno da se podaci dostavljaju do četvrtog radnog dana te je nakon prihvaćanja prijedloga iznesenih od strane energetske subjekata pomaknut na ranije rok za dostavu podataka na treći radni dan.

Nadalje, dodan je novi članak 72c. kojim se operatoru tržišta plina propisuje obveza, do četvrtog radnog dana u tekućem mjesecu, omogućiti ODS-u i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava pristup podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina za svakog pojedinog opskrbljivača plinom u pojedinoj bilančnoj skupini po svakom izlazu iz transportnog sustava koji je ujedno i ulaz u distribucijski sustav tog ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava, za svaki pojedini plinski dan prethodnog mjeseca. Također, u istom članku propisana je obveza operatoru tržišta plina, da do četvrtog radnog dana u tekućem mjesecu, omogući pristup podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina, i to opskrbljivaču plinom za sva obračunska mjerna mjesta preko kojih opskrbljuje krajnje kupce, kao i njegovom voditelju bilančne skupine za sva obračunska mjerna mjesta preko kojih opskrbljuje krajnje kupce koji su posredni članovi te bilančne skupine, za svaki plinski dan prethodnog mjeseca. U Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila, novim člankom 72.c, bilo je predviđeno da Operator tržišta plina omogućava uvid u podatke do petog radnog dana te je nakon prihvaćanja prijedloga iznesenih od strane energetske subjekata pomaknut na ranije rok uvida u podatke na četvrti radni dan.

Ako ODS i organizator zatvorenog distribucijskog sustava, odnosno opskrbljivač plinom ili voditelj bilančne skupine, imaju saznanja da podaci o isporučenoj količini plina za pojedini plinski dan prethodnog mjeseca, za obračunska mjerna mjesta s dnevnim mjerenjem, nisu valjani, imaju obvezu o istome obavijestiti operatora tržišta plina i ODS-a odnosno operatora zatvorenog distribucijskog sustava, u roku od jednog radnog dana od omogućavanja pristupa podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina. Operator tržišta plina i operator distribucijskog sustava odnosno operator zatvorenog distribucijskog sustava, potom provjeravaju podatke u registru obračunskih mjernih mjesta i podatke o očitavanju obračunskih mjernih mjesta, te ako utvrde pogrešku u podacima, provode korekciju tih podataka, i to u roku od tri radna dana od omogućavanja pristupa podacima o raspodjeli dnevno preuzete energije plina. U tom slučaju, operator tržišta plina dužan je izraditi korekciju

podataka o raspodjeli dnevno preuzete energije plina u roku jednog radnog dana.

Članci 72a. i 72b. primjenjuju se stupanjem na snagu izmjena i dopuna Mrežnih pravila, odnosno od 1. listopada 2019. godine, kako bi se omogućilo uvođenje novog modela raspodjele energije plina, ali samo u dijelu razmjene informacija među sudionicima na tržištu. Puna primjena novog modela raspodjele, čiji rezultat je osnova za obračun naknade za korištenje transportnog sustava i za obračun naknada propisanih Pravilima o organizaciji tržišta plina („Narodne novine“, broj 50/18), primjenjuje se od 1. travnja 2020.

2) UTVRĐIVANJE KVALITETE PLINA

Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila usklađeno je utvrđivanje kvalitete plina s novim rokovima objave podataka, prema Izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava o utvrđenoj kvaliteti plina koju provodi OTS, na način da je:

- propisan vremenski rok objave podataka od strane ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava prema kojem su dužni nakon isteka svakog polumjesečnog razdoblja objaviti na svojoj mrežnoj stranici privremene podatke o količinski ponderiranoj srednjoj donjoj ogrjevnoj vrijednosti za polumjesečno razdoblje, za svaki ulaz u distribucijski sustav koji nije dio skupnog izlaza iz transportnog sustava te za ulaze u distribucijski sustav koji su dio skupnog izlaza iz transportnog sustava,
- propisan vremenski rok objave podataka od strane ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava prema kojem su dužni nakon isteka svakog mjesečnog razdoblja za to i sva prethodna mjesečna razdoblja objaviti na svojoj mrežnoj stranici pregled parametara kvalitete plina i pregled konačnih podataka o donjoj ogrjevnoj vrijednosti,
- propisan sadržaj pregleda konačnih podataka o donjoj ogrjevnoj vrijednosti za svaki ulaz u distribucijski sustav koji nije dio skupnog izlaza iz transportnog sustava te za ulaze u distribucijski sustav koji su dio skupnog izlaza iz transportnog sustava,
- propisan vremenski rok i minimalan sadržaj objave pregleda parametara za obračun isporučenog plina od strane ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava nakon isteka svakog mjesečnog razdoblja.

Odredbe Mrežnih pravila kojima se propisuje objava podataka o kvaliteti plina usklađene su s odredbama Izmjena i dopuna Mrežnih pravila transportnog sustava radi implementacije novog sustava kontinuiranog uzimanja uzoraka putem kromatografa na transportnom sustavu, kao i obveze ODS-a i organizatora zatvorenog distribucijskog sustava u dijelu koji se odnosi na objavu podataka o kvaliteti plina i parametara kvalitete plina na svojim mrežnim stranicama.

Isto tako, unaprijeđene su odredbe članka 67. Mrežnih pravila kojima se detaljnije pojašnjava postupanje kod dostave podataka o utvrđenim parametrima kvalitete plina, odnosno detaljnije se objašnjava postupak podnošenja prigovora krajnjeg kupca na zaprimljene podatke.

3) IZMJENE VEZANE UZ ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PROSTORNOM UREĐENJU I ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O GRADNJI

Radi usklađivanja sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji, Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila uvedene su odgovarajuće promjene u dijelu propisivanja uvjeta priključenja na način da se uvodi jedinstveni

postupak u kojem će se utvrđivati i posebni uvjeti i uvjeti priključenja, što znači da će se zahtjev za utvrđivanje i posebnih uvjeta i uvjeta priključenja podnositi istovremeno jednim zahtjevom.

S obzirom na navedeno, mijenja se izraz „energetski uvjeti“ izrazom „uvjeti priključenja“, uvodi se definicija „posebni uvjeti“, dopunjava se odredba koja se odnosi na uvjete priključenja, te propisuje način podnošenja zahtjeva za posebne uvjete i/ili uvjete priključenja.

Također se propisuje rok važenja posebnih uvjeta i/ili uvjeta priključenja u skladu sa zakonima koji propisuju prostorno uređenje i gradnju.

Isto tako, usklađen je i instrument pravne zaštite u dijelu posebnih uvjeta i/ili uvjeta priključenja na distribucijski sustav.

4) OSTALE IZMJENE

Ugovor o distribuciji plina

Detaljnije i jasnije je propisan članak 54. Mrežnih pravila vezan uz ugovor o distribuciji plina kako bi se naglasila važnost sklapanja istog prilikom promjene opskrbljivača, odnosno prilikom sklapanja ugovora o opskrbi plinom, odnosno uvodi se da „*ugovor o distribuciji plina sklapa operator distribucijskog sustava i korisnik sustava najkasnije do datuma početka isporuke plina krajnjem kupcu sa kojim korisnik sustava ima sklopljen ugovor o opskrbi plinom*“. U slučaju da je korisnik sustava sklopio ugovor o opskrbi plinom te započeo isporuku plina krajnjem kupcu na distribucijskom sustavu bez sklopljenog ugovora o distribuciji plina, propisana je odredbe o plaćanju naknade za korištenje distribucijskog sustava operatoru distribucijskog sustava i to u iznosu umnoška energije plina raspodijeljene korisniku sustava za razdoblje u kojem korisnik sustava nije imao sklopljen ugovor i iznosa tarifnih stavki važećih u istom razdoblju uvećanog za 100%. U Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila, novim stavkom 9. članka 54. bilo je predviđeno uvećanje iznosa tarifnih stavki za 300% te je nakon prihvaćanja prijedloga iznesenih od strane energetskih subjekata smanjena naknada, odnosno određeno je uvećanje iznosa tarifnih stavki za 100%.

U istom članku se mijenja i odredbe stavka 4. te se brišu odredbe stavaka 5. do 7. kojima se ukida obveza formiranja popisa OMM-ova krajnjih kupaca, kao priloga ugovoru o distribuciji, a iz razloga što su isti podaci dostupni kroz registar obračunskih mjernih mjesta, a čije vođenje, ažuriranje i dostava informacija o promjenama je propisano, a također se i unaprjeđuje Izmjenama i dopunama Općih uvjeta opskrbe plinom.

Očitanje plinomjera i/ili druge mjerne opreme i dostava podataka korisniku sustava

Izmijenjene su odredbe članka 68., stavka 5., na način da se operatoru distribucijskog sustava omogući tromjesečno ili šestomjesečno očitavanje i za obračunska mjerna mjesta krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji ne koriste opskrbu u obvezi javne usluge. Uvedenom izmjenom izjednačuje se obveza očitavanja obračunskih mjernih mjesta svih krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo, bez obzira koriste li opskrbu u obvezi javne usluge ili su ugovorili opskrbu plinom na tržištu. Navedena izmjena stupa na snagu 1. svibnja 2020., odnosno s početkom primjene novog modela raspodjele utvrđene energije plina na izlazima iz transportnog sustava.

Unaprjeđena je i jasnije propisana odredba članka 68. Mrežnih pravila vezanog uz očitavanje plinomjera i/ili druge mjerne opreme i dostavu podataka na način da se u stavicima 7. do 9. dodaje obveza dostavljanja očitavanja krajnjim kupcima na njihov zahtjev. Na ovaj način se javnom sektoru omogućava ispunjenje obveze sukladno članku 21. Zakona o energetskoj učinkovitosti („Narodne

novine“, broj 127/14 i 116/18), odnosno omogućava im se pristup podacima o očitavanju koji moraju dostavljati u informacijski sustav za gospodarenje energijom (ISGE).

5) PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila u prijelaznim i završnim odredbama uvodi se stupanje na snagu pojedinih odredbi Mrežnih pravila, a sve u cilju pravovremene pripreme za punu primjenu novog modela raspodjele energije plina, i to:

- od 1. listopada 2019. razmjena podataka o potrošnji plina na obračunskim mjernim mjestima sa dnevnim mjerenjima koje će ODS-ovi dostavljati OTP-u,
- od 1. travnja 2020. raspodjela energije plina preuzete na ulazu u distribucijski sustav i zatvoreni distribucijski sustav koju će provoditi operator tržišta plina na način propisan važećim Mrežnim pravilima transportnog sustava i Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila, kada prestaju važiti odredbe vezane uz postojeći model raspodjele energije.